

Stortingslijst van het archief van Georges Vereeken (1896-1988)

(D/2007/004)

Rik De Coninck

INLEIDING

Georges Vereeken (1896-1988) was taxichauffeur in Brussel en werd lid van de Kommunistische Partij van België (KPB) in 1922. Al in 1925 werd hij verkozen in de partijleiding, nl. in het Centraal Comité. In 1928 koos hij de kant van de Linkse Oppositie – een links verzet tegen de stalinistische machtsgreep in de partij en – werd hij uit de KPB gezet. Ook in de nieuwe antistalinistische organisatie had hij, als organisator en man met uitgesproken ideeën, een plaats in de leiding; hij koos daarin eerder de kant van Leon Lesoil dan die van het duo Hennaut-Van Overstraeten.

Hij had ook grote meningsverschillen met de inspirator van deze oppositie, Leo Trotski, vooral over het entrisme in de Belgische Werkliedenpartij. Dat leidde tot een breuk met de andere oppositionelen, waarna hij de groep Spartacus oprichtte in 1934.

Een hergroepering was pas mogelijk na het einde van de entristische periode en na de oprichting van Revolutionair Socialistische Partij in 1936. Maar ook dan doken nieuwe meningsverschillen op over de Spaanse Burgeroorlog en de POUM. Voor Vereeken en zijn groep resulteerde dat een nieuwe afscheuring en de oprichting van de groep *Contre le courant/Tegen den Stroom* (1938-1945). Deze groep weigerde deel te nemen aan de oprichting van de Vierde Internationale, volgens Trotski een absolute noodzaak in het vooruitzicht van een naderende wereldoorlog, maar volgens Vereeken een tot mislukken gedoemd project wegens de zwakheid van haar componenten. Verder nam hij positie in tegen Trotski in het debat over de Sovjet-Unie – was dat al dan niet een arbeidersstaat, bestond er staatskapitalisme ...? Vereeken weigerde onvoorwaardelijke steun aan de Sovjet-Unie bij een wereldconflict. Enkele andere revolutionairen, zoals de Nederlander Henk Sneevliet, hadden een gelijkaardig standpunt.

Na de oorlog, in 1945, was er weer een fusie met de andere trotskisten, met Ernest Mandel als nieuwe leider. Een nieuwe entristische periode was aanleiding tot de definitieve breuk en de uitgave van zijn eigen periodiek *Alle macht aan de werkers/Tout le pouvoir aux travailleurs*. De onderwijssyndicalist Pierre Le Grève volgde zijn leermeester niet bij deze zoveelste afscheuring en bleef samenwerken met Mandel; hij beleefde zijn ‘moment de gloire’ toen hij in 1965 in het parlement verkozen werd.

In 1975 schreef Vereeken *Le Guépéou dans le mouvement trotskyste*, een boek dat omstreden was omwille van een hoog gehalte aan complottheoriën.

De archieven van Vereeken worden bewaard in de Houghton Library van de universiteit van Harvardt – hij stond erop dat zijn archieven naast die van Trotski bewaard werden. Maar wie zo ver niet wil gaan, kan ook originelen en copies consulteren in het IISG in Amsterdam. Zijn oorlogsarchief kan gedeeltelijk geraadpleegd worden in het SOMA – ook daar in de vorm van kopies.

Ook het hier beschreven archief bestaat vooral uit kopies. Ze werden door Nadya De Beule bewaard en zijn raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris. Het gaat om 4 dozen en 55 beschrijvingen.

STORTINGSLIJST

- 1 Toespraken van Jacquemotte, Van Overstraeten, e.a. op het Centraal Comité van de Kommunistische Partij van België (KPB).
1928 1 omslag
- 2 Processen-verbaal van het Centraal Comité van de Kommunistische Oppositie, nota van Charles Plisnier tegen deelname aan de verkiezingen.
1929 1 omslag
- 3 Omzendbrieven van de Kommunistische Oppositie (reeks *Bulletin International de l'Opposition Communiste de Gauche*); platform van de bordigisten .
1930-1932 1 omslag
- 4 Omzendbrieven van de Kommunistische Oppositie (reeks *Bulletin intérieur*) over de partijwerking na de machtsgreep van Hitler (discussie tussen o.a. Vereeken en Lesoil) en over het Plan van de Arbeid; manifest na de staking van de mijnwerkers.
1932-1933 1 omslag
- 5 Omzendbrieven van de Franse Ligue Communiste (Section française de l'Opposition de gauche internationale) over de aanwezigheid van oppositionelen (o.a. Vereeken) in de zaal Pleyel, over het bezoek van Rosmer aan de afdeling Charleroi, en over het rapport van Naville over een meeting n.a.v. de mijnwerkersstaking.
1932-1934 1 omslag
- 6 Omzendbrieven van de Ligue Communiste Internationaliste (B-L) in verband met discussies tussen Vereeken en Lesoil over het Plan De Man en over het entrisme.
1934-1935 1 omslag
- 7 Omzendbrieven over de fusie van de Groupes Socialistes Révolutionnaires en de Ligue Communiste Internationaliste (copie).
1936 1 omslag
- 8 Processen-verbaal van het Centraal Comité van de Parti Socialiste Révolutionnaire (PSR).
1936-1938 1 pak
- 9 Processen-verbaal van het Uitvoerend Comité van de Parti Socialiste Révolutionnaire (PSR).
1936-1938 1 omslag
- 10 Briefwisseling van Georges Vereeken met Walter Dauge over de Parti Socialiste Révolutionnaire (PSR) en de Partido Obrero Unificación Marxista (POUM).
1936-1937 1 omslag
- 11 Omzendbrieven (reeks *Bulletin intérieur international*) van het Secretariaat voor de 4de Internationale.
1936-1938 1 omslag

12	Resolutie van een groep Duitse vluchtelingen in Antwerpen. 1936	1 omslag
13	Dossier over de fusie van de Franse trotskistische organisaties. 1936	1 omslag
14	Dossier over de Nederlandse Revolutionair Socialistische Arbeiderspartij (RSAP) en de oprichting van de 4 ^{de} Internationale. 1936-1937	1 omslag
15	Brochure van Walter Dauge over de verkiezingslijst. 1936	1 stuk
16	Brochure van Leo Trotski en Walter Dauge over de arbeidersmilities. 1936	1 stuk
17	Pamfletten en brochure van het anticommunistische Société d'Etudes Politiques, Economiques et Sociales (SEPES) o.a. over de ervaringen van een Belgische arbeider in de Sovjetunie. 1937	1 omslag
18	Omzendbrieven van de Parti Ouvrier Internationaliste (Frankrijk) ter voorbereiding van het congres van 1937. 1937	1 pak
19	Omzendbrieven van het Comité voor Recht en Waarheid in Antwerpen tegen de processen in Moskou. 1937	1 omslag
20	Brieven van Georges Vereeken over een Amerikaans comité ter verdediging van Leo Trotski, en over een boek over de processen in Moskou. 1937	1 omslag
21	Omzendbrieven van de Informatiedienst van de 4 ^{de} Internationale (reeks <i>Service d'Information et de Presse pour la Quatrième Internationale</i>). 1937	1 omslag
22	Nota over meningsverschillen in de Parti Socialiste Révolutionnaire (PSR) in verband met de Partido Obrero Unificación Marxista (POUM). 1937	1 stuk
23	Brieven van Camille [Lootens], Walter[Held], Diego Rivera, Etienne Paulsen, Pierre Naville en Rudolf Klement over de 4 ^{de} Internationale en over samenwerking met de Franse trotskisten. 1938	1 omslag

- 24 Omzendbrief (*Correspondance internationaliste*) over Dauge en Aucquier.
1939 1 stuk
- 25 Omzendbrief en brochure van het Centre pour le Rassemblement des Forces
révolutionnaires (Lievin De Pauw).
1939 2 stuks
- 26 Omzendbrieven van de Franse trotskisten over lidmaatschap van de Parti Socialiste
Paysan et Ouvrier (PSOP).
1939 1 omslag
- 27 Artikel van Vereeken tegen de oorlog.
1939 1 stuk
- 28 Omzendbrieven van de groep Communistes Internationalistes pour la Construction de la
4de Internationale over de politieke toestand in Frankrijk en België.
1939 1 pak
- 29 Omzendbrieven van de Parti Socialiste Paysan et Ouvrier (PSOP).
1939 1 omslag
- 30 Resoluties en omzendbrieven van de groep Contre le Courant (CLC).
1939-1941 1 pak
- 31 Specimen van *La Voie de Lénine, revue marxiste de discussion* (nr.1).
1939 1 stuk
- 32 Rapport over de geheime zitting van de Belgische regering in Limoges op 31 mei 1940, en
toespraken van Spaak en Pierlot.
1940-1943 1 omslag
- 33 Rapport van commissaris Bloch over de Revolutionaire Socialistische Partij (1939-1944).
1944 1 stuk
- 34 Cursus en notities bij een vormingscyclus over politieke economie, zionisme... (reeks *Le
Propagandiste*).
1943 1 pak
- 35 Resoluties en processen-verbaal van de groep Contre le Courant (CLC) over de fusie met
de Parti Communiste Révolutionnaire (PCR).
1943-1944 1 omslag
- 36 Pamflet van de Parti Communiste Révolutionnaire (PCR) over de taken van de arbeiders
bij een toekomstige landing van de geallieerden.
[1944] 1 stuk

- 37 Brochure van de Franse trotskisten (Parti Communiste Internationaliste, PCI) over de staat en het fascisme; specimina van de sluikbladen *La Vérité*.
1943-1944 1 omslag
- 38 Copies van *Le Pouvoir aux Travailleurs*.
1944-1945 1 omslag
- 39 Nota van de Belgische Parti Communiste Internationaliste (PCI) aan de Nederlandse Spartacusbond over het syndicalisme in België.
1945 1 stuk
- 40 Dossier over de fusie van de Parti Communiste Révolutionnaire (PCR) met Contre le Courant (CLC).
1945 1 omslag
- 41 Omzendbrieven van het Europees Secretariaat van de 4de Internationale.
1945-1946 1 pak
- 42 Processen-verbaal van het regionaal comité van de Parti Communiste Révolutionnaire (PCR) in Brussel.
1945-1946 1 pak
- 43 Omzendbrief aan Duitse trotskisten.
1945 1 stuk
- 44 Persmededelingen van de Parti Communiste Internationaliste (PCI) over beschuldigingen van Belgische trotskisten en aanhoudingen van Bulgaarse trotskisten
[1946] 1 omslag
- 45 Omzendbrief van de Parti Communiste Internationaliste (PCI) aan de Italiaanse gastarbeiders.
1946 1 stuk
- 46 Pamflet aan de Duitse soldaten.
1947 1 stuk
- 47 Pamflet over de Nationale Arbeidsraad (NAR).
[1948] 1 stuk
- 48 Nota van Felix Morrow over meningsverschillen met de Socialist Workers Party.
1945 1 stuk
- 49 Nota van G. Hirt van de Zwitserse trotskisten.
1949 1 stuk
- 50 Pamflet van de Jeune Garde Socialiste (JGS) over Casteau.
1952 1 stuk

- 51 Nota over het ontstaan van de Kommunistische Partij van België (KPB) (1915-1921).
1957 1 stuk
- 52 Knipsels over de splitsing van de Kommunistische Partij van België (KPB).
1928 1 omslag
- 53 Werkdocumenten voor een boek over de staking van 1932.
Z.d. 1 omslag
- 54 Omzendbrief van de Franse trotskisten in verband met een referendum over Algerije.
1960 1 stuk
- 55 Inventarissen van het archief van Georges Vereeken.
Z.d. 1 omslag